

Contra l'oblit i el silenci

L'Audiència Nacional espanyola posa la proa contra les antigues dictadures argentina i xilena enmig d'enormes dificultats processals i conflictes diplomàtics que el govern del PP vol evitar.

Les societats no acaben mai del tot de cloure les ferides si no es fa justícia sobre els fets que les han trasbalsades profundament. És aquest argument –contraposat al de l'oblit de la memòria com a millor garantia del present– que molts argentins i xilens han dipositat l'esperança en la justícia espanyola.

En una decisió que llavors va ser qualificada d'un desig permanent de protagonisme, els jutges de l'Audiència Nacional Baltasar Garzón i Manuel García Castellón van declarar-se competents en el cas de desenes, centenars d'espanyols víctimes de la repressió infligida per les dictadures militars argentina i xilena. I van decidir d'obrir les diligències consegüents contra els responsables directes i indirectes d'aquella barbàrie.

Les successives mesures preses des de llavors, inclòs l'empresonament d'un dels autors directes dels assassinats, l'ex-militar argentí Adolfo Scilingo, han acabat posant molt nerviosos tots aquells qui, des de la impunitat oficialment instaurada al propi estat, es pensaven que la història s'encarregaria de llançar sobre els seus actes prou tones de terra. El viatge forçat que han fet ara des de l'oblit a la memòria els sotmet a una incertesa inesperada i inquietant. Augusto Pinochet va enviar a Madrid un emissari d'absoluta confiança personal per tractar de mesurar l'abast exacte d'allò que al principi havia qualificat de pallassada. I a l'Argentina, l'empresonament a Espanya de Scilingo ha fet l'efecte d'una bomba que d'entrada fa que les ordres de cerca i captura internacionals contra els principals components de la primera Junta Militar cobrin sentit. Unes

ordres que s'haurien de fer efectives en el moment que els encausats sortissin del territori nacional, atès que allà les lleis els continuen emparant.

Les organitzacions de drets humans argentines i xilenes consideren que les víctimes d'aquelles infàmies, les respectives societats civils, no han de pagar més temps el preu de la impunitat dels culpables decretada des de la impotència del poder civil i sota la permanent amenaça militar. A Xile va ser Pinochet mateix qui va establir les regles de joc del retorn del país a la democràcia. Un procés que ha tutelat fins avui mateix assegurant-se jurídicament la seva protecció i la dels seus sicaris. A l'Argentina, no ho oblidem, Carlos Menem va poder presentar-se com a candidat a la presidència de la República amb el vist-i-plau dels militars, després de pactar amb ells una amnistia ràpida.

Si la batalla moral sembla guanyada ja per l'Audiència Nacional espanyola, la cosa no sembla tan clara des del punt de vista jurídic. Malgrat que els tribunals dels Estats Units, Suècia, Itàlia i França han reconegut la competència de l'Audiència Nacional per tirar endavant el procés –amb compromisos d'ajut documental fins i tot–, la fiscalia de l'Audiència, encapçalada per l'inclit Eduardo Fungairino, ja ha avançat, contra l'opinió de la Junta de Fiscals de Sala, que impugnarà tot dictamen judicial contra militars xilens o argentins.

El fiscal general de l'estat anterior, Carlos Granados, va ser qui va admetre la querrela de familiars d'espanyols desapareguts sobre la base de l'article 23.4 de la Llei orgànica del Poder Judicial: "Igualment serà competent la jurisdicció espanyola per a examinar els fets comesos per espanyols o estran-

gers fora del territori nacional susceptibles de tipificar-se, segons la llei penal espanyola, d'alguns dels delictes següents: genocidi, terrorisme..." Ha estat Fungairino mateix qui, en una entrevista al diari xilè *El Mercurio*, ha tractat de sepulturar la qüestió assegurant, en una afirmació extremadament agosarada, que els militars xilens no van cometre ni genocidi ni terrorisme en la repressió sagnant exercida contra civils. Això mateix deu pensar dels argentins.

Molts, entre ells la Unió Progressista de Fiscals, que sí que avala la competència de l'Audiència, veuen en l'actitud del fiscal en cap, situat en el càrrec per Aznar contra l'opinió de tota la carrera jurídica, el resultat dels problemes diplomàtics que el govern del PP comença a tenir de debò amb les autoritats polítiques xilenes i argentines.

L'aposta pel silenci basada en la conveniència de "l'alta política" contra la dignitat històrica. La batalla és entaulada.

Eduard Sanjuan

Augusto Pinochet va establir les regles de joc del retorn del país a la democràcia.

ELS governs xilè i argentí comencen a estar seriosament preocupats per les diligències sobre les desaparicions i tortures de ciutadans espanyols presumptament a mans dels militars d'aquells països llatinoamericans.